

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Monitor Valpreventie

Projectteam:

Ankie de Bekker
Lidwien Lemmens
Päivi Reckman
Jolanda van der Heide
Fatiha Baâdoudi

1. Waar komen we vandaan?
2. Hoe pakken we het aan?
  - Ketenaanpak
  - Monitoren
3. Wat zijn de eerste resultaten?

Vragen vooraf

Hoeveel 65-plussers zijn er in Nederland?

- A. 3.200.000
- B. 3.600.000
- C. 4.100.000

Hoeveel 65-plussers zijn er in Nederland?

- A. 3.200.000
- B. **3.600.000**
- C. 4.100.000

Hoeveel 65-plussers belanden op de SEH na een val?

- A. 12.000
- B. 102.000
- C. 112.000

Hoeveel 65-plussers belanden op de SEH na een val?

- A. 12.000
- B. 102.000
- C. **112.000**

Wat is het meest voorkomende letsel bij valincidenten bij 65-plussers?

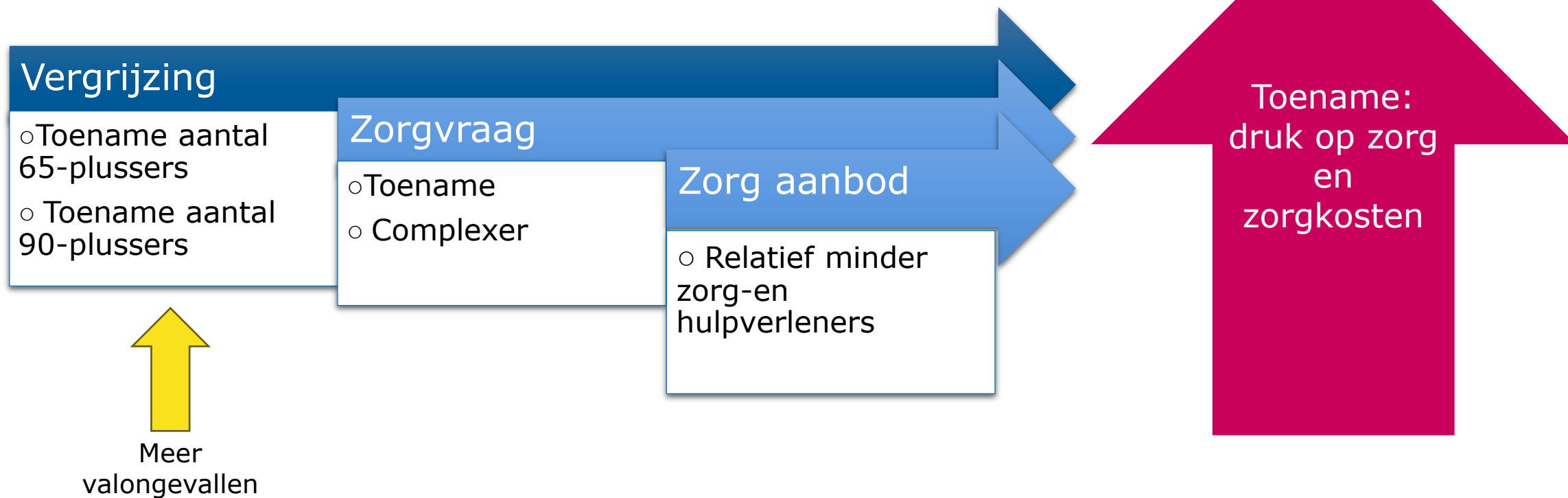
- A. Heupfracturen
- B. Hoofd-hersenletsel
- C. Pols-fracturen

Wat is het meest voorkomende letsel bij valincidenten bij 65-plussers?

- A. Heupfracturen
- B. **Hoofd-hersenletsel**
- C. Pols-fracturen

Letsel na valongevallen

Indicator		2020	2023
	Totaal aantal ouderen (65+) dat is opgenomen in het ziekenhuis na een val.	38.689	44.174
	Aantal ouderen (65+) dat na een val met een heupfractuur bij de SEH komt.	15.300	17.000
	Aantal ouderen (65+) dat na een val met hersenletsel bij de SEH komt.	18.500	21.400
	Totaal aantal ouderen (65+) dat een SEH heeft bezocht na een val ¹	103.000	112.000
	Aantal overlijdens door een val onder ouderen (65+).	5.014	6.732

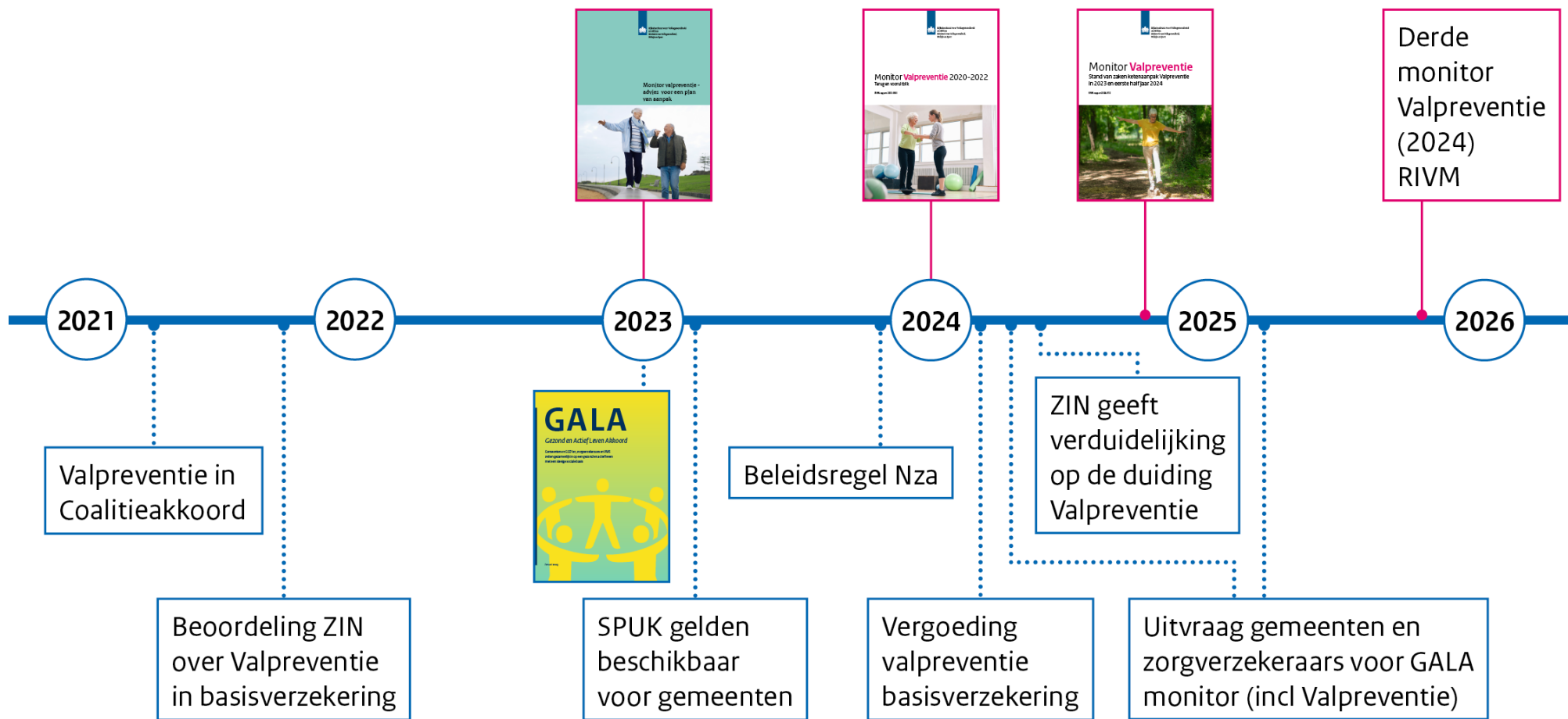

Valpreventie

- Bewezen effectief
- Vermindert het valrisico
- Coalitieakkoord in 2021/2022 en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) in 2023
  - Verzekerde zorg
  - Specifieke uitkering voor gemeenten (SPUK gelden)

Monitor Valpreventie

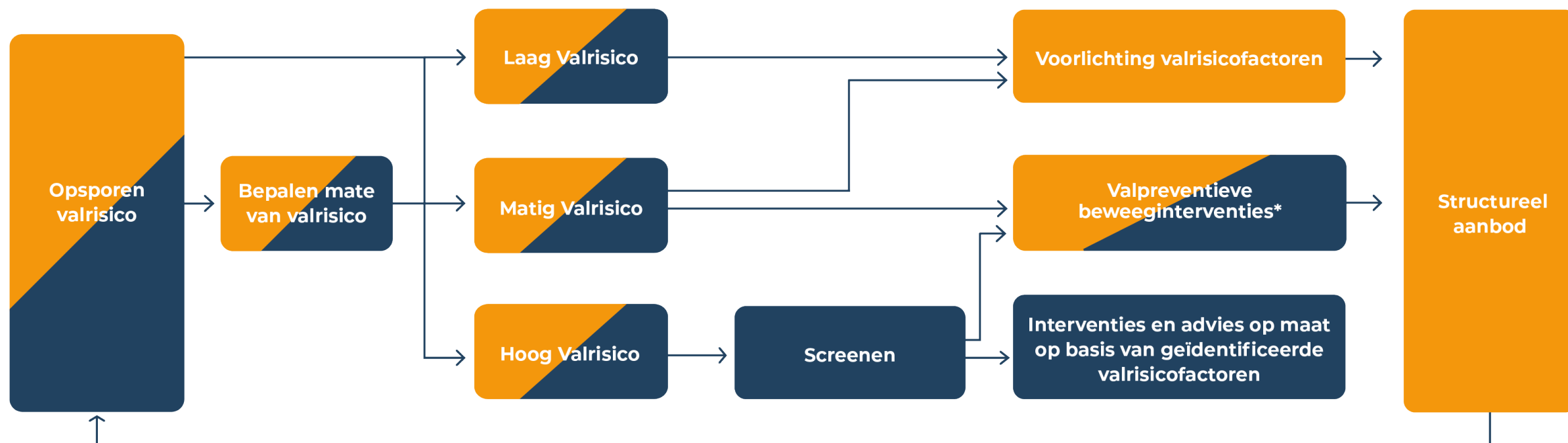

Ketenaanpak valpreventie ouderen

● gemeentelijk domein

● zorgdomein

*Ouderen met een indicatie komen vanaf 2024 in aanmerking voor een vergoeding vanuit de Zvw

Bron: VeiligheidNL

Doelstelling ketenaanpak Valpreventie in GALA

- Gemeenten en zorgverzekeraars krijgen als taak om verschillende onderdelen van de ketenaanpak valpreventie aan te bieden.

- Beoogd resultaat in het GALA:
  - Jaarlijks bij 14% van alle thuiswonende ouderen (65+) opsporing van valrisico plaatsvindt.
  - Jaarlijks 3% van alle thuiswonende ouderen (65+) deelneemt aan een erkend valpreventief beweegaanbod.
  - Minder ouderen op de SEH na een valongeval

Monitor Valpreventie

1. Inventarisatie

- Welke informatie willen we ophalen?
- Welke informatie wordt al verzameld of kan op korte termijn verzameld worden?

2. Met ondertekenaars van het GALA en VeiligheidNL de monitor ingericht

> Randvoorwaarden:

- Zo min mogelijke belasting voor het veld
- Zoveel mogelijk gebruik maken van bestaande data

Methoden

- > Kwantitatief onderzoek (Tellen)
  - Vragenlijst onder gemeenten
  - Vragenlijst onder zorgverzekeraars
  - Declaratiegegevens van Vektis
  - Ouderen panel, buurtsportcoach panel, sportverenigingen panel
  - CBS
gezondheidsenquête/leefstijlmonitor

- > Kwalitatief onderzoek (vertellen)
  - Interviews

Vragenlijsten (2023/2024)

- > 329 van de 342 gemeenten
- > Alle 39 vertegenwoordigers van zorgverzekeraars
- > 989 ouderen van het ouderenpanel Mulier Instituut
- > 38 buurtsportcoaches van de panelpeiling Brede Regeling combinatie functionaris.
- > Informatie uit het sportverenigingenpanel en CBS gezondheidsenquête pas volgend jaar beschikbaar.

Interviews

37 respondenten uit 11 regio's

- 10 Gemeenten (o.a. valpreventiecoördinatoren en regiocoördinatoren GALA/IZA)
- 5 GGD'en
- 3 Zorgverzekeraars
- 6 Fysiotherapeuten/ergotherapeuten
- 2 POH/huisarts
- 2 Coördinatoren
buurtsportcoach/welzijnsorganisatie
- 1 ROS
- 1 Ouderenbond

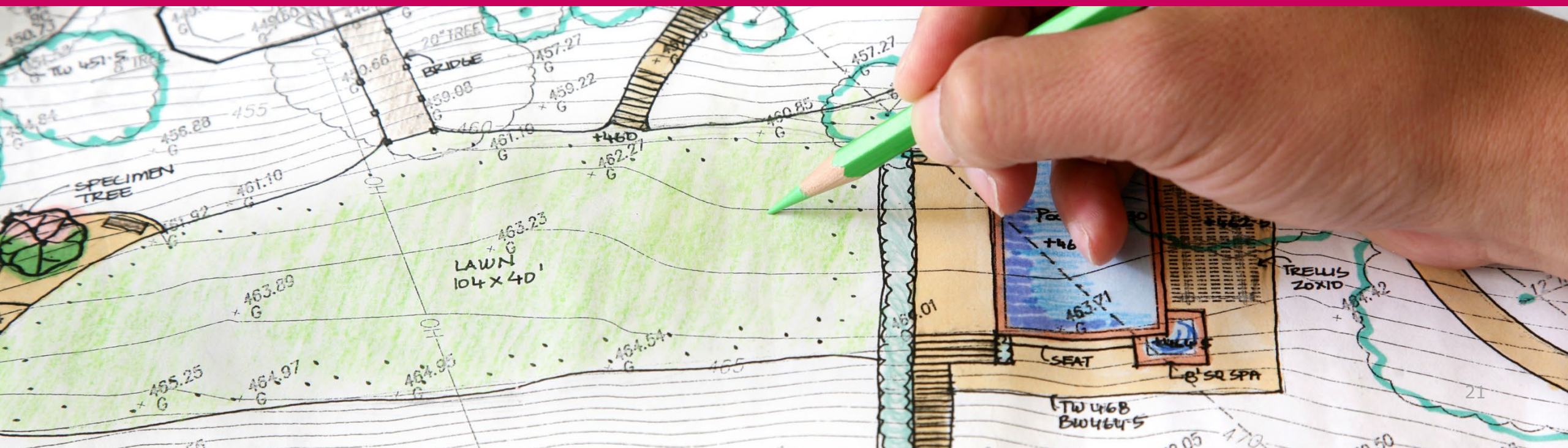
Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Resultaten

Implementatie

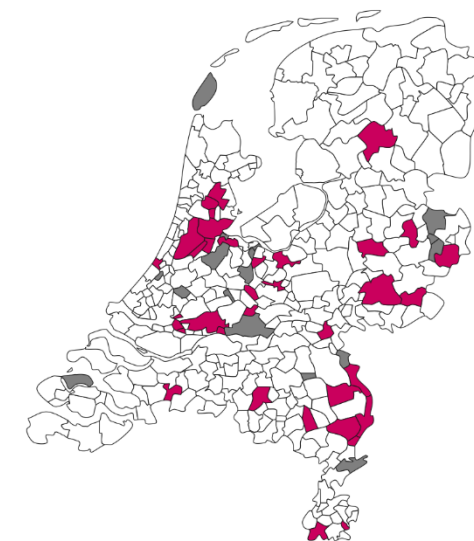
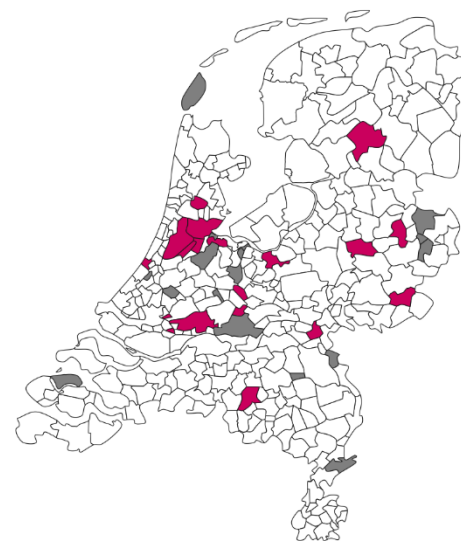

2021

2022

Vragenlijst gemeenten

- > Gestart met het inrichting van de ketenaanpak Valpreventie
- > Voornaamste reden om niet te starten
  - Geen samenwerkingsafspraken met zorgverzekeraar
  - Beperkte beschikbaarheid personeel of capaciteit bij gemeente
  - Geen samenwerkingsafspraken met aanbieders zorg en welzijn

2023

2024

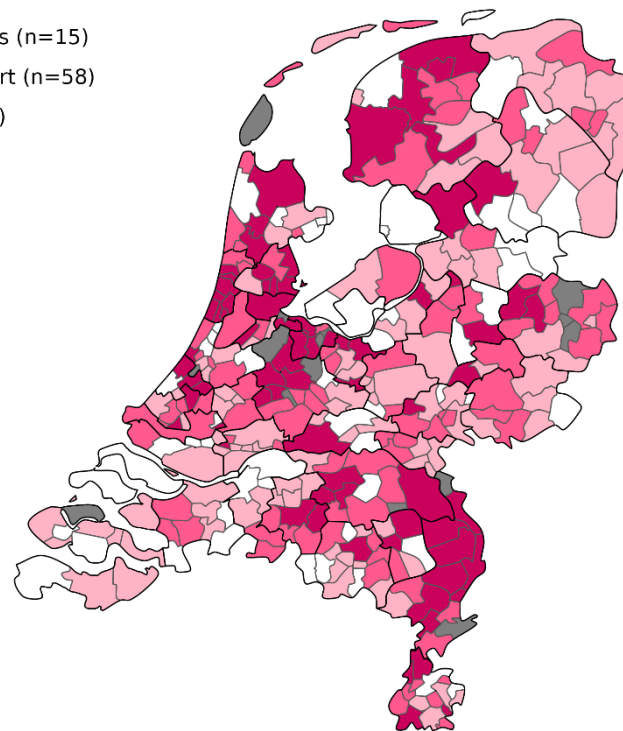

Vragenlijst gemeenten

Fase van samenwerking

- > Fase 1 > beginners
- > Fase 2 > middengroep
- > Fase 3 > voorlopers
- > De voorlopers lijken zich vooral in regio Noord-Holland en Limburg te bevinden. Terwijl beginnende gemeenten zich relatief vaker in regio Groningen, Zeeland en Flevoland bevinden.

Geen gegevens (n=15)
Nog niet gestart (n=58)
Fase 1 (n=103)
Fase 2 (n=93)
Fase 3 (n=73)

Er is bestuurlijk draagvlak (80%)
Er is een coordinator/projectleider aangesteld (83%)

Interviews

- › Veel enthousiasme en welwillendheid, maar ook zorgen
- › Op de meeste plekken in Nederland zit de implementatie nog in de opstartfase
  - SPUK-gelden waren stimulans
  - Inrichting kost veel tijd
  - Uitrol had efficiënter gekund → gemeenten allemaal het wiel aan het uitvinden
  - Nog weinig aandacht voor monitoring, men is druk met het opstarten/implementeren

“Ook omdat iedereen in zijn eigen systemen dingen gaat vastleggen. De ene doet het in een kladblokje en de andere doet het in een elektronisch patiëntendossier en weer een andere gaat Excelsheetjes maken.”
(Fysiotherapeut)

Interviews

- Samenwerking tussen medisch en sociaal domein is vaak nog zoeken
  - Spreken niet dezelfde taal
  - Elkaar leren kennen
- GGD'en in verschillende mate betrokken
  - Faciliteren van samenwerking waarbij je van elkaar leert in de regio
  - Soms regionale trekker van de ketenaanpak Valpreventie
  - Vaak afwachtende rol, zelf zoekende
- Nog geen concrete plannen voor het bereiken van kwetsbare groepen

Opsporing /Signalering

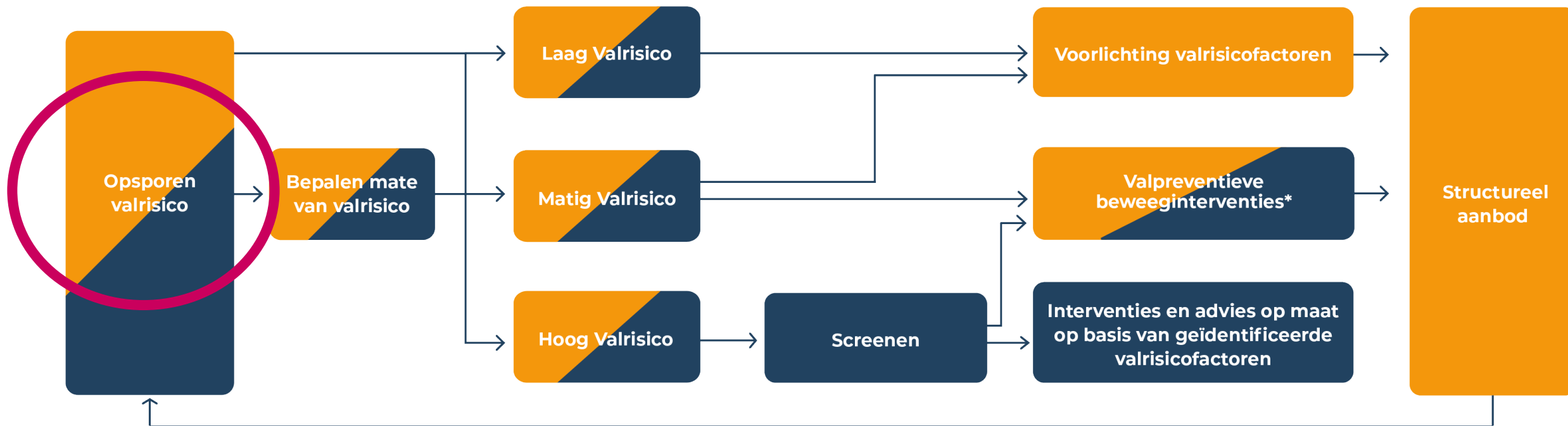

Ketenaanpak valpreventie ouderen

● gemeentelijk domein

● zorgdomein

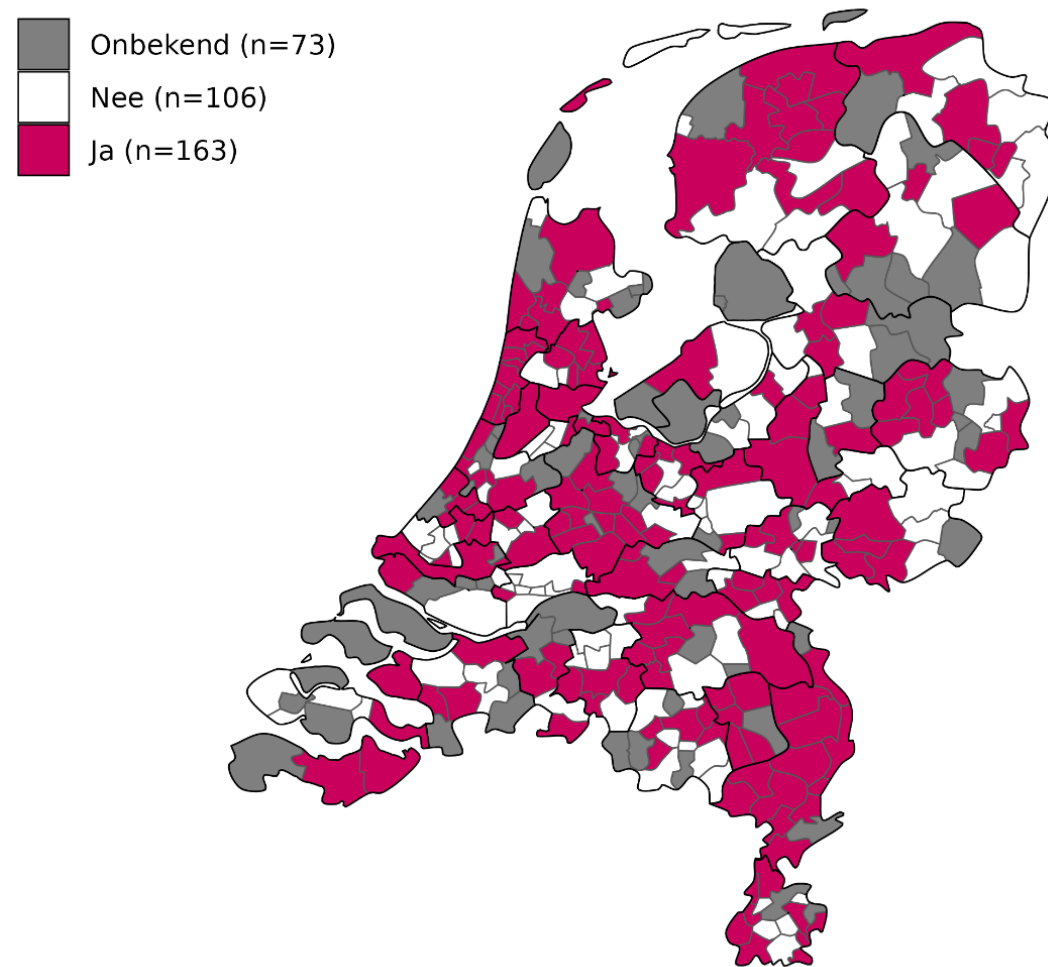
*Ouderen met een indicatie komen vanaf 2024 in aanmerking voor een vergoeding vanuit de Zvw

Bron: VeiligheidNL

Vragenlijst gemeenten

- > In 61% (n=165) van de gemeenten wordt de valrisicotest gebruikt
- > Aantallen ouderen worden meestal nog niet bijgehouden
  - 63 gemeenten konden een schatting of exacte aantallen rapporteren
  - 101 gemeenten gaven aan dit nog niet bij te houden

Interviews

> Verschillende aanvliegroutes maar nog niet overal opgestart

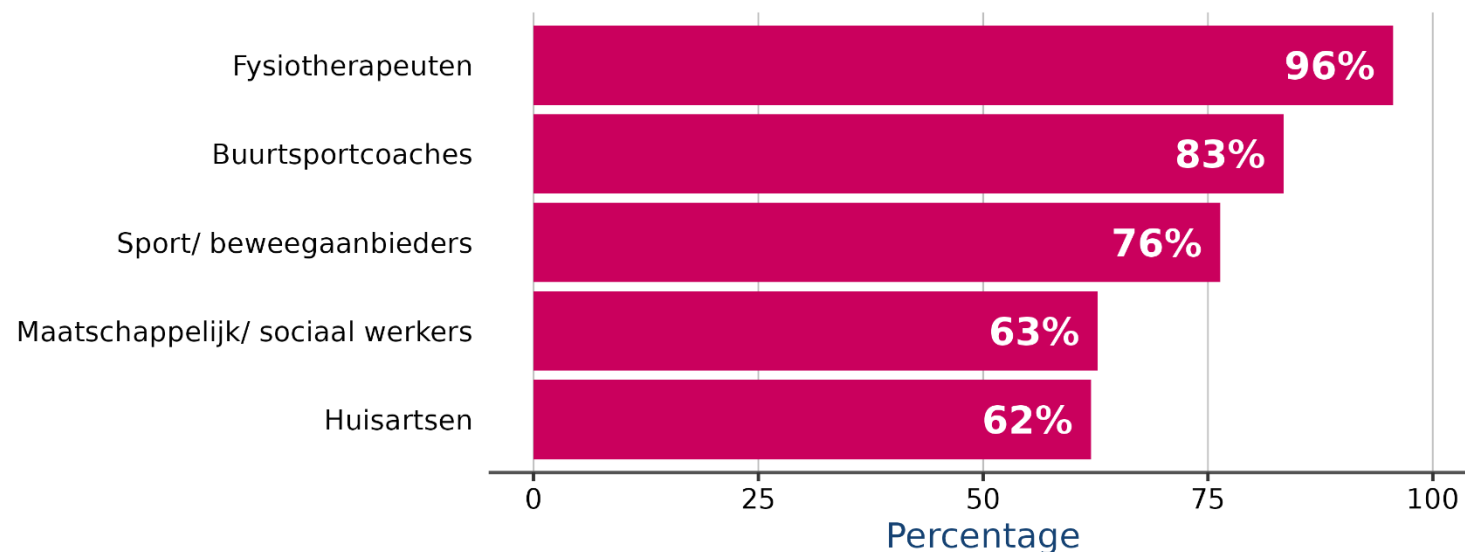
- Flyeren
- Huisbezoeken
- Informatie/ vitaliteitsbijeenkomsten

> Gesprekken over samenwerking

- Welzijnsorganisaties
- Fysiotherapeuten
- Huisartsen

> Enkele gemeenten waar concrete afspraken zijn over de inzet van loopmatten → aantallen die gehaald moeten worden

*“...als er met die **drie vragen** [tijdens het signalerende huisbezoek] dan uit komt dat er bijvoorbeeld sprake is van een **valrisico**, dan geven zij [de vrijwilligers] dat door aan de **coördinator**” (interview gemeente)*

Screening

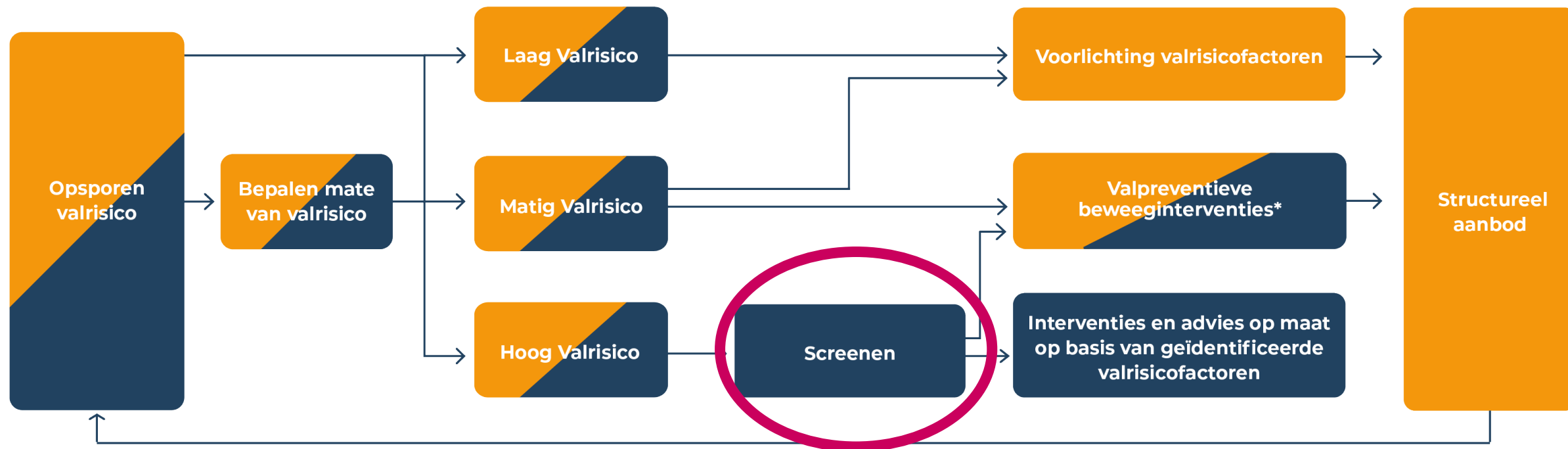

Ketenaanpak valpreventie ouderen

● gemeentelijk domein

● zorgdomein

*Ouderen met een indicatie komen vanaf 2024 in aanmerking voor een vergoeding vanuit de Zvw

Bron: VeiligheidNL

Declaraties

- Geen declaratiegegevens beschikbaar over het eerste halfjaar van 2024

Interviews

*“Want wat ik wel hoorde .., is dat de **huisartsen** aangegeven hebben dat zij wellicht **geen tijd** hebben om al die valanalyses af te gaan nemen.” (interview gemeente)*

- > Voornaamste knelpunt in de ketenaanpak
  - Onduidelijkheid over bekostiging screening en bij wie het belegd kan worden
  - Weinig tot geen afspraken met zorgverzekeraars
- > Zonder screening kunnen ouderen met een hoog valrisico niet doorstromen naar een Valpreventieve beweeginterventie → belemmert voortgang
- > Merendeel geïnterviewden voert nog geen screening uit → wachtstand
- > Zorgverzekeraars en gemeenten komen tegenover elkaar te staan, hebben beiden zorgen

Valpreventieve beweeginterventie

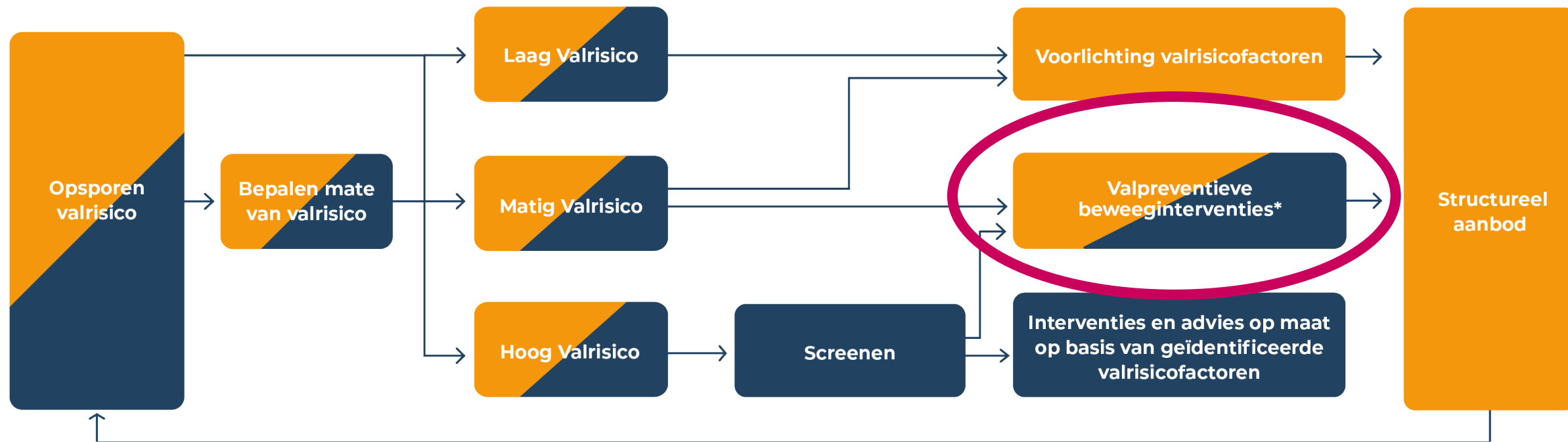

● gemeentelijk domein

● zorgdomein

Ketenaanpak valpreventie ouderen

*Ouderen met een indicatie komen vanaf 2024 in aanmerking voor een vergoeding vanuit de Zvw

Bron: VeiligheidNL

Valpreventieve beweginginterventie trainingen voor trainers opgeschaald

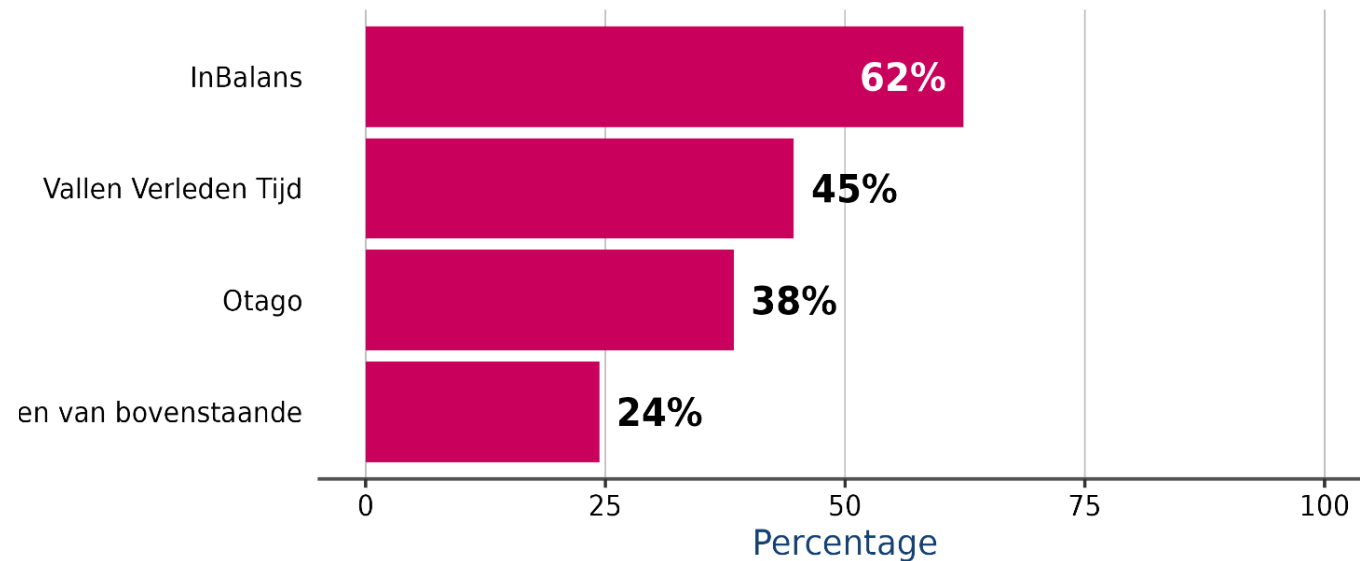
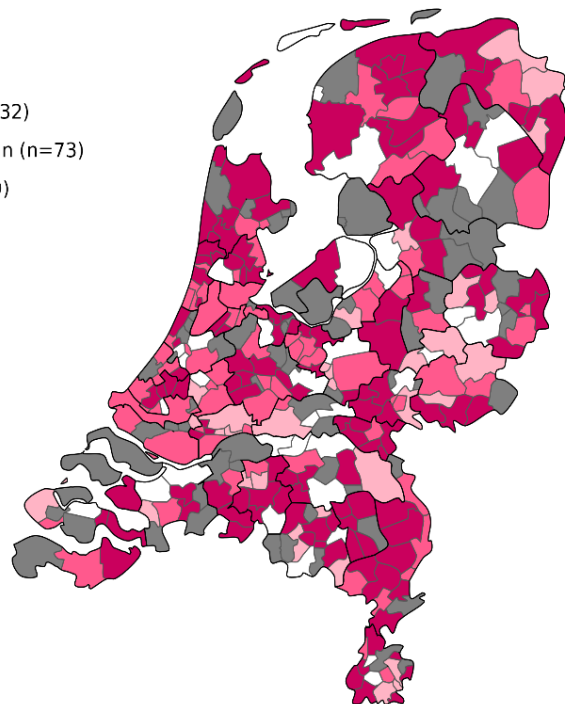
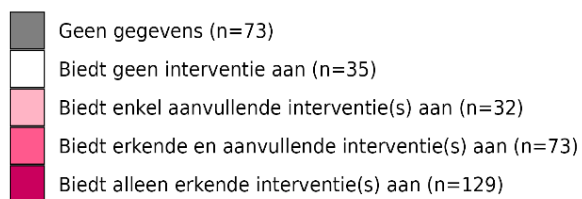
		2020	2021	2022	2023
	Aantal trainingen voor trainers (per valpreventieve beweeginterventie)				
	InBalans	5	8	14	21
	Otago	3	1	8	26
	Vallen Verleden Tijd	2 *			4
	Aantal gecertificeerde trainers (per valpreventieve beweeginterventie)				
	InBalans	37	56	150	308
	Otago	31	7	63	314
	Vallen Verleden Tijd	70*			167

Vragenlijst gemeenten

> Erkende valpreventieve beweeginterventies

Interviews

- Interventies worden uitgevoerd door lokale beweegaanbieders en fysiotherapeuten
- Gemeenten op zoek naar passend aanbod voor hoog valrisico zónder onderliggend lijden
  - Groep vs individueel (kosten)
- Otago, InBalans, Vallen Verleden Tijd en Thuis onbezorgd Mobiel (TOM)
  - Praktische keuze, expertise en beschikbaarheid opleidingen
  - Heeft lang geduurd voordat bekend werd wat onder verzekerde zorg van

*“Het moet voor iedereen **toegankelijk** zijn ... Het mag niet zo zijn dat op basis van inkomens, dat je meer of minder recht hebt om zo'n cursus te volgen.” (gemeente & buurtsportcoach)*

Sport en bewegen

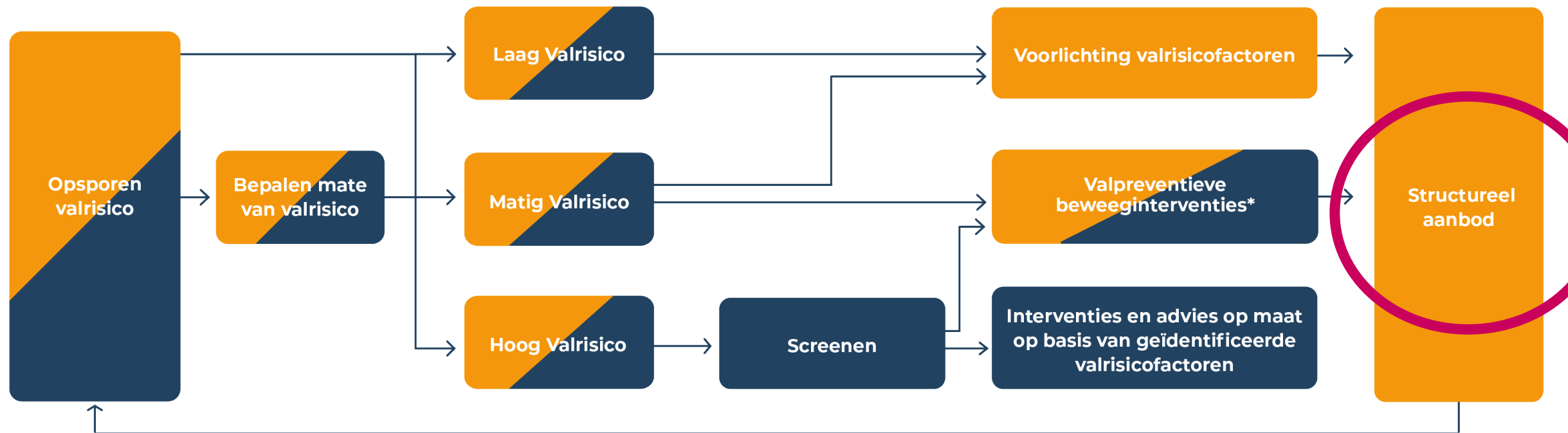

● gemeentelijk domein

● zorgdomein

Ketenaanpak valpreventie ouderen

*Ouderen met een indicatie komen vanaf 2024 in aanmerking voor een vergoeding vanuit de Zvw

Bron: VeiligheidNL

Interviews

- Meestal is er al aanbod aan sport- en beweegactiviteiten beschikbaar in de gemeente
  - Nog weinig specifieke afspraken over gemaakt
  - Voldoende aanbod maar niet altijd inzicht in welk aanbod er precies is

*“Wat is het **aanbod**? Dat moet je ook heel goed in kaart hebben. Daar hebben we de afgelopen jaren hier heel veel moeite voor gedaan om alles te achterhalen. Dus dan kun je ze (ouderen) ook heel goed **adviseren**.”
(interview buurtsportcoach)*

Tot slot

- > Over heel het land wordt er gewerkt aan Valpreventie.
- > Knelpunten die overkomen moeten worden
  - Bereiken van extra kwetsbare groepen
  - Screenen
  - Overzicht en doorstroom naar structureel sport en bewegen
- > Domeinoverstijgende samenwerking is nodig maar kost tijd
- > Structurele financiering nodig (ook na 2026)
- > Rapport in december online.
- > Regiobeeld: <https://www.regiobeeld.nl/monitor-valpreventie?regioIndeling=ZK&regio=ZK11>

Herkennen jullie deze resultaten in de praktijk?

Vragen?

Dank voor jullie aandacht!

- [Loket gezond Leven](#)
- [Regiobeeld](#)

MonitorValpreventie@rivm.nl